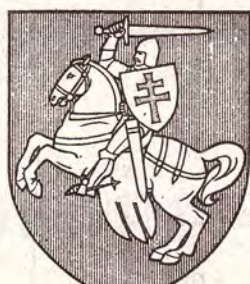

Жыве Беларусь!

Народная газета

Орган Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

№173 (686) 3 верасня 1993 г. Пятніца . Выдаецца з кастрычніка 1990 года на беларускай і рускай мовах. Тыраж 500400 экз. Кошт у розніцу — 15 руб.

ФАКС

Уютно станет в бывших забегаловках

За месяц до новых аукционных торгов власти Бреста организовали пресс-конференцию, посвященную городской программе приватизации.

На пресс-конференции отмечалось, что это единственная в республике столь тщательно разработанная и целостная программа. Первым пунктом ее запланирована так называемая малая приватизация, в рамках которой на два осенних аукциона определен перечень небольших объектов торговли и общественного питания. Собственниками их могут стать как трудовые коллективы, так и любые юридические либо физические лица Республики Беларусь.

Василий САРЫЧЕВ.

"Тройки": пришла пора платить по векселям

С того времени, как Василина Захаровна Коваленко первой на Гомельщине получила компенсацию за добро раскулаченного отца, в области объявилось более четырех тысяч прямых наследников зажиточных крестьян, репрессированных в годы сталинщины.

Три с лишним тысячи заявлений облисполкомовская (какое невероятное совпадение) "тройка" уже рассмотрела и в большинстве случаев посчитала обоснованными. Есть претензии и на миллион рублей. Но что такое сегодня миллион?

Виктор КОТОВ.

8 сентября — просто день календаря?

Категорически запретил отмечать 8 сентября — очередную годовщину победы войск Великого княжества Литовского над русскими дружинами под Оршей — Витебский горисполком.

Таков его ответ на просьбу общественного комитета по проведению торжества помочь в организации концерта, фейерверка и выездной торговли на площади Свободы. По мнению городской власти, празднование этой даты противозаконно, может возбудить национальную вражду и нарушение порядка. Отдел культуры и народного образования исполкома предложил городской газете дать разъяснения "истинной правды о битве под Оршей".

Сергей СВОБОДНЫЙ.

Погода и здоровье

3 сентября погода в Минске и области будет формироваться под влиянием поля пониженного давления. Содержание кислорода в воздухе ожидается ниже средних многолетних данных.

Сегодня может ухудшиться состояние больных сердечно-сосудистыми заболеваниями. Им рекомендуется соблюдать диету, почаще проветривать помещение, а также принимать лекарства, назначенные врачом. Людям, склонным к понижению артериального давления, следует принимать тонизирующие средства.

Антонина КАРОЗА, научный сотрудник БелНИИ кардиологии.

Вкратце

Российский большой десантный корабль, на который в Сухуми было погружено 32 единицы грузинской боевой техники, вывозимой из Абхазии, прибыл вчера в Поти и приступил к разгрузке.

❑

Левон Тер-Петросян призвал руководство Нагорного Карабаха "незамедлительно отвести свои отряды на сложившуюся ранее линию размежевания" противоборствующих сторон.

Как сообщалось ранее, 31 августа было достигнуто соглашение по прекращению огня в Нагорном Карабахе.

❑

С началом нынешнего учебного года в Туркменистане срок обучения в школах сокращен с 10 до 9 лет, а в высших учебных заведениях — с 5 до 4 лет.

Это сделано из-за сокращения ряда учебных дисциплин — истории КПСС, СССР и других обществоведческих предметов.

❑

Руководитель Грузии Эдуард Шеварднадзе вылетел вчера утром в Западную Грузию.

Поездка вызвана тем, что с конца прошлой недели в Западной Грузии активизировались сторонники экс-президента Звиада Гамсахурдиа.

❑

Сегодня состоится встреча президентов России и Украины Бориса Ельцина и Леонида Кравчука в Мухалатке близ Ялты.

Будут рассмотрены три группы вопросов: по Черноморскому флоту, военные и экономические.

❑

Милли-меджлис (парламент) Азербайджана назначил новые президентские выборы на 3 октября.

Перед этим депутаты утвердили окончательные результаты референдума 29 августа, в ходе которого, согласно обнародованным данным, 97,5% пришедших голосовать отказали в доверии президенту Абульфазу Эльчибею.

❑

Вывод российских войск из Германии идет строго по графику.

Из 777 военных городков немецкой стороне переданы более 580. Российские войска полностью выведены из трех земель Германии. В двух других их число заметно сократилось.

❑

В городе Форт-Шевченко Мангистауской области сложилась катастрофическая ситуация из-за отсутствия питьевой воды.

Единственный местный источник пресной воды — артезианская скважина исчерпала резервы и практически не фонтанирует, а из столицы Азербайджана танкеры с живительной влагой приходят крайне нерегулярно.

❑

Две противоборствующие группировки афганских моджахедов подписали соглашение о прекращении огня.

После заключения перемирия ожидается обмен пленными.

Рисунок Олега ПОПОВА.

Под крышей дома своего...

Более полутысячи гектаров, по изъятии этих земель у колхозов и совхозов, выделено для размещения коттеджей вокруг Витебска.

Конечно, частная усадьба не каждому по карману. Тем не менее очередь горожан, желающих поселиться под персональной крышей, составляет сегодня, по данным Витебского горисполкома, почти 4 тысячи человек.

Сергей СЕРГЕЕВ.

Дежурная часть

Сила камень ломит?

Поздно вечером в Витебске на территории военного кладбища были разбиты пятнадцать надгробных плит.

Это сделали два ученика местной школы.

Деньги на бочку!

Десять миллионов рублей потребовали вымогатели в Гомеле у начальника подсобного хозяйства станции "Центролит" Белорусской железной дороги.

В момент передачи денег трое парней — ими оказались местные жители — задержаны.

Андрей АРШАНСКИЙ.

Спорт-экспресс

На завершившемся в австрийском городе Фишлхам чемпионате Европы по водным лыжам минчанка Алеся Павлова выиграла фигурное катание.

Ее одноклубница Татьяна Канайкина поднялась на третью ступеньку пьедестала почета. Из наших мужчин попасть в число призеров удалось только Олегу Девятовскому, завоевавшему "бронзу".

❑

На Минском море завершился чемпионат республики по парусному спорту.

В командном зачете безоговорочное первенство за яхтсменами столицы республики.

Не дадут стране угля

Российские угольщики проведут 6 сентября забастовку в масштабах страны.

Такое решение принято большинством участников состоявшегося вчера селекторного совещания представителей 27 шахтерских регионов России.

Угольщики настаивают в первую очередь на выполнении правительством в полном объеме отраслевого тарифного соглашения на 1993 год (по оценке профсоюзов оно выполняется лишь наполовину), на безотлагательном выделении — и тоже в полном объеме — необходимых отрасли дотаций за восемь месяцев этого года.

Владимир ЕГОРОВ.

Выпуск подготовлен по сообщениям корреспондентов "Народной газеты", агентств ИТАР—ТАСС, Белинформ, Интерфакс, БелаПАН и РИД.

Рэспубліка Беларусь — Федэратыўная Рэспубліка Германія

С.С.Шушкевіч: "Мы хацелі б знайсці добры варыянт узаемадзеяння з нямецкімі землямі..."

Іосіф СЯРЭДЗІЧ

Ужо не ў першы раз заўважаю: каб стаць палітыкам, трэба быць жаўруком. Вось і гэты рабочы візіт Старшыні Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь Станіслава Станіслававіча Шушкевіча ў Федэратыўную Рэспубліку Германія пачаўся, калі Мінск яшчэ ахутваў густы змрок. Недзе ў пяць гадзін раніцы члены дэлегацыі былі ўжо на нагах. Пераезд у аэрапорт, што пад Смалявічамі, — і самалёт з прыгожым надпісам "БелАВІА" набірае вышыню, вызначаючы курс на Дзюсельдорф.

Афіцыйна візіт С.С.Шушкевіча ў ФРГ называецца рабочым. І накіроўваўся наш кіраўнік у краіну, якая ў палітычным і эканамічным жыцці Еўропы адыгрывае важную ролю. Вось што сказаў С.С.Шушкевіч у час невялічкай прэс-канферэнцыі, наладжанай прама на борце самалёта:

— Візіт праходзіць па ініцыятыве прэм'ер-міністраў дзвюх германскіх зямель — Паўночны Рэйн-Вестфалія і Брандэнбург. Мы даўно вельмі добра кантактуем з гэтымі землямі. Пераважна па лініі ўрада — з зямлёй Брандэнбург і ў большай ступені пераважна па лініі Вярхоўнага Савета (пасля да гэтага далучыліся і ўрадавыя структуры) — з зямлёй Паўночны Рэйн-Вестфалія.

Зямля Паўночны Рэйн-Вестфалія — найбольшая і найбагацейшая ў Федэратыўнай Рэспубліцы Германія. Яе насельніцтва — 17 мільёнаў чалавек. За год тут здабываецца, для прыкладу, каменнага вугалю ў два разы больш, чым разведаныя запасы вугалю на Беларусі. А што да зямлі Брандэнбург, то яна — адна з найбольш развітых зямель у былой ГДР. І цяпер трэба знаходзіць варыянты ўзаемадзеяння, варыянты канверсіі, якія б спрыялі той лініі, што праводзіць нямецкі ўрад пасля аб'яднання, і той лініі, якую хацелі б праводзіць мы.

Гэтыя землі — параўнальныя з Рэспублікай Беларусь структуры ў сэнсе тэрыторыі і колькасці насельніцтва. І таму з імі ў эканамічным аспекце лягчэй дасягнуць пагаднення. Да гэтага спрыяльна ставіцца і ўрад Федэратыўнай Рэспублікі. Таму мы накіроўваемся з візітам, які павінен фактычна адзначыць асноўныя накірункі дзейнасці. Яны ўжо даўно вызначаюцца ў розных галінах і абагульняюцца ў пэўным сэнсе ўрадам. Але трэба мець стратэгію на многія гады і вялікую перспектыву... Акрамя таго, мы наведаем выстаўку сродкаў тэлекамунікацыі ў Берліне.

Мы таксама хацелі б у час гэтай паездкі выказаць падзяку тым нямецкім грамадскім дзеячам, якія, дарэчы, атрымалі дзяржаўныя ўзнагароды Рэспублікі Беларусь за дзейнасць, накіраваную на паляпшэнне работы нашых медыцынскіх устаноў, на аздараўленне нашых дзяцей. Асабліва хацелася б адзначыць уклад спадарыні Шноор. Гэтая дзейнасць працягваецца. І мы хацелі б абмеркаваць такі аспект. У нас у медыцыне ёсць пэўныя напрацоўкі, але не хапае сродкаў, адпаведнай тэхналогіі. Мы не хацелі б звяртацца да германскіх партнёраў як жабракі. Дзякуючы таленту і кваліфікаванасці нашых спецыялістаў мы — не выключана — маглі б прапанаваць свае паслугі і жыхарам Германіі. Гэта адна з пазіцый, якая таксама будзе абмяркоўвацца ў час візіту.

Мы прывялі толькі невялікі фрагмент гутаркі на борце самалёта. Прыкладна дзве гадзіны беларуская дэлегацыя знаходзілася ў паветры, і ўвесь гэты час размова вялася вакол адносін Беларусі з Германіяй. Дарэчы, склад нашай дэлегацыі невялікі. Узначальвае яе, вядома, Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С.С.Шушкевіч. Разам з ім прыбыў у ФРГ намеснік Старшыні Савета Міністраў, старшыня Дзяржэканамплана С.С.Лінг. Афіцыйнымі членамі дэлегацыі з'яўляюцца таксама старшыня Камісіі па ахове здароўя Вярхоўнага Савета С.М.Котаў і аўтар гэтых радкоў, народны дэпутат Рэспублікі Беларусь, галоўны рэдактар "Народнай газеты". У візіце прымаюць удзел Надзвычайны і Паўнамоцны Пасол Рэспублікі Беларусь у ФРГ П.В.Садоўскі, дарадчыкі Старшыні Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь А.А.Міхайлаў і М.М.Кавалёў, начальнік упраўлення Дзяржаўнага камітэта Рэспублікі Беларусь па знешніх эканамічных сувязях А.А.Дабрамудраў, вядомы прадпрымальнік А.І.Трухановіч, іншыя асобы.

У 9 гадзін раніцы па мясцоваму часу самалёт з беларускай дэлегацыяй прызямліўся ў аэрапорце Дзюсельдорф-Лохаўзен. Яе вітаў намеснік прэм'ер-міністра зямлі Паўночны Рэйн-Вестфалія доктар Шноор. Гучаць гімны Беларусі, Федэратыўнай Рэспублікі Германія, зямлі Паўночны Рэйн-Вестфалія. Ганаровы эскорт накіроўваецца ў рэзідэнцыю прэм'ер-міністра, дзе нашу дэлегацыю чакалі дзяржаўныя дзеячы, кіраўнікі шэрагу вядомых фірм. Адбылася зацікаўленая размова, абмен думкамі па самых актуальных пытаннях эканамічнага і палітычнага жыцця.

Затым прайшлі перагаворы, як кажуць, у вузкім коле — Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С.С.Шушкевіч меў сустрэчу з прэм'ер-міністрам зямлі Паўночны Рэйн-Вестфалія Рау і яго намеснікам, міністрам унутраных спраў доктарам Шноорам.

Пасля прэс-канферэнцыі Старшыні Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С.С.Шушкевіча і прэм'ер-міністра зямлі Паўночны Рэйн-Вестфалія Іаганеса Рау наша дэлегацыя правяла перагаворы з дэлегацыямі шэрагу дзяржаўных структур нямецкай зямлі.

У гонар гасцей суверэннай Беларусі быў дадзены абед у рэзідэнцыі прэм'ер-міністра.

Напружанай і цікавай была праграма візіту і ў другой палове дня. Прадстаўнікі Беларусі грунтоўна азнаёміліся з тым, што ўяўляе для нас вялікі інтарэс.

У гэты ж дзень Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С.С.Шушкевіч і суправаджаючыя яго асобы прыбылі ў сталіцу зямлі Брандэнбург. У Патсдаме нашу дэлегацыю цёпла вітаў прэм'ер-міністр Доктар Штольпе. Кіраўнік беларускага парламента і члены дэлегацыі правялі зацікаўленыя перамовы з нямецкім бокам.

Візіт працягваецца, аб некаторых яго падрабязнасцях я паспрабую расказаць чытачам "Народнай газеты" ў наступным нумары.

Мінск—Дзюсельдорф—Патсдам.

Нацыянальны прэс-цэнтр Беларусі: актуальны дыялог

Хто вызначыць стратэгію ў галіне экалогіі?

Віктар ЧАРНУШЭНКА

Адказ на гэтае пытанне будуць шукаць прадстаўнікі дзесяткаў урадавых і іншых арганізацый краін далёкага і блізкага замежжа на міжнароднай канферэнцыі "Аб стратэгіі ў галіне аховы навакольнага асяроддзя Беларусі", якая пачне сваю работу 6 верасня ў Мінску.

Не выпадкова, што наша рэспубліка першай сярод краін СНД стала аб'ектам дэталёвага вывучэння экспертамі Сусветнага банка. Праект, які яны падрыхтавалі, будзе грунтоўна абмеркаваны ў ходзе тыднёвай дыскусіі вучоных, спецыялістаў на пасяджэннях дванаццаці рабочых груп розных накірункаў.

— Экалагічная абстаноўка на Беларусі сапраўды вельмі складаная, — адзначыў падчас сустрэчы з журналістамі намеснік старшыні Дзяржкамэкалогіі рэспублікі Аляксандр Агрызаў. — Каля дваццаці працэнтаў захворванняў людзей так ці інакш звязаны са шкодным уздзеяннем навакольнага асяроддзя. Чарнобыль і без таго намнога ўскладніў вырашэнне шматлікіх праблем...

Патрэбна неадкладна распрацаваць адзіную нацыянальную экалагічную праграму. Вынікі работы гэтага форуму будуць даведзены да ўрада рэспублікі, магчыма, знойдуць адлюстраванне пры распрацоўцы такой праграмы. Ёсць спадзяванні на канкрэтную фінансавую, тэхнічную дапамогу ў рэалізацыі розных экалагічных праектаў і з боку Сусветнага банка.

Трэба, аднак, заўважыць, што асобныя палажэнні праекта даклада на канферэнцыі ўжо крытычна ацэнены некаторымі беларускімі навукоўцамі. Значыць, будзе палеміка. А яна нараджае ісціну.

Служым Рэспубліцы Беларусь!

Клятва на вернасць Бацькаўшчыне

5 верасня ў другі раз у гісторыі Беларусі выстраяцца на плошчы Незалежнасці ў Мінску роты маладых курсантаў-першагодкаў ваенных вучылішчаў рэспублікі, каб сказаць раз і на ўсё жыццё словы прысягі.

А потым, ужо ў рангу паўнапраўных, юрыдычна прызнаных воінаў Узброеных Сіл, урачыстым маршам пройдуць будучыя афіцэры па праспекту Францыска Скарыны на плошчу Перамогі, каб па-салдацку строга, але шчыра аддаць даніну павагі героям-франтавікам, партызанам і падпольшчыкам Вялікай Айчыннай вайны, ускласці жывыя кветкі да помніка-абеліска іх светлай памяці.

Белінфарм.

З першых вуснаў

Нашто нам сядзець на парахавой бочцы, прыкурваючы дрэннымі запалкамі?

"На тэрыторыі былога СССР толькі Расія мае маральнае права валодаць ядзернай зброяй, — заявіў у інтэрв'ю кабельнаму тэлебачанню НБО ЗША Старшыня Вярхоўнага Савета Беларусі Станіслаў Шушкевіч. — Наша рэспубліка, Украіна і Казахстан, нягледзячы на значны навукова-тэхнічны патэнцыял, наўрад ці змаглі б стварыць яго ўласнымі сіламі".

Захоўваць ядзерныя зарады на тэрыторыі Беларусі, на думку кіраўніка парламента, гэта, вобразна кажучы, што сядзець на парахавой бочцы і прыкурваць дрэннымі запалкамі. Наяўнасць у рэспубліцы зброі масавага паражэння стварае пагрозу яе нацыянальнай бяспецы. У выпадку ўзнікнення ваенных канфліктаў паміж вялікімі дзяржавамі нападаючы бок заўсёды будзе імкнуцца падавіць кропкі запуску атамнай зброі праціўніка. Іх на нашай зямлі ў перыяд "халоднай" вайны размясцілі дастаткова, каб рэспубліка стала цэллю на поўнае паражэнне.

Мець парахавы склеп на галоўным шляху з Расіі ў краіны Захаду, падкрэсліў С.Шушкевіч, проста вар'яцтва. Беларусь мае намер паскорыць вывад стратэгічнага ўзбраення са сваёй тэрыторыі, каб бяз'ядзерны пояс Еўропы расшырыўся ад рубяжоў Францыі да граніц Расійскай Федэрацыі.

Белінфарм.

З грамадскай прыёмнай "Народнай газеты" тэл. 29-60-86

Трывожныя званкі

Трывожныя званкі раздаюцца ў гэтыя дні.

— Ало, "Народная"? Чаму ты маўчыш? Чаму не пішаш аб сапраўдных мэтах правакатараў, якія збіраюцца на свой шабаш у пачатку верасня? Называюць яны сябе гучна — кангрэс беларускага народа. Але ж мы ведаем, што збіраюцца камуністы ды расійскія адстаўнікі... Гэта яны — народ? А якія мэты? Патрабуюць аднаўлення імперыі — былога СССР. Гэта прамы выклік нашаму народу, яго свабодзе, адкрытае выступленне супраць дзяржавы. Куды глядзяць улады, пракуратура? Чаму не забараняюць гэтае зборышча расійскіх адстаўнікоў? Ці, можа, яны з імі заадно? Дзе голас дэмакратычных партый і рухаў?.. Вы хочаце, каб мы, мінскія рабочыя, самі іх разагналі? Тады дачакаецеся...

Такія трывожныя маналогі чуюцца ў тэлефоннай трубцы ўсё часцей. І гэта якраз той момант, калі ўлады абавязаны прыслухацца да іх.

Сяргей ПЯТРОЎ.

Глас народа

Что на душе у молодых?

В июле 1993 года Научно-исследовательский институт труда и Белорусская служба "Общественное мнение" провели опрос молодых граждан республики. В ходе опроса было изучено мнение 2000 респондентов в возрасте от 15 до 29 лет, представляющих все социальные группы во всех областях Беларуси.

Вопрос: Какие эмоциональные чувства чаще всего владеют вами в последнее время?

Ответы (в процентах к числу опрошенных):

1. Уверенность	— 13,0
2. Надежда	— 36,7
3. Спокойствие	— 22,5
4. Безразличие	— 10,3
5. Обида	— 7,2
6. Ненужность	— 4,5
7. Безысходность	— 5,2
8. Другое	— 0,6.

Заява выканаўчага камітэта БСДГ

Нашу эканоміку могуць ураТаваць толькі рэальныя рэформы і людзі, здольныя іх ажыццявіць

25 жніўня мінула два гады, як Вярхоўны Савет Беларусі надаў канстытуцыйны статус Дэкларацыі аб суверэнітэце, аб'явіўшы нашу рэспубліку незалежнай дзяржавай.

Што дала і чаго не дала нам незалежнасць? За гэтыя два гады нашых дзяцей перасталі пасылаць паміраць у "гарачыя кропкі", зменшылася верагоднасць уцягнення нашага народа ў чарговае жорсткае супрацьстаянне ў Расіі, якое можа прывесці да грамадзянскай вайны.

У той жа час два гады незалежнасці — гэта час страчаных для нашага народа магчымасцей закласці аснову сваёй дзяржавы, падмурак уласнай эфектыўнай эканомікі. Нашы суседзі з Прыбалтыкі і Расіі пачалі праводзіць, хай і не без памылак, рэальныя эканамічныя рэформы, якія пачынаюць працаваць на іх грамадствы. У Расіі назіраецца павышэнне жыццёвага ўзроўню народа. У Беларусі сітуацыя процілеглая — пракамуністычны ўрад аказаўся здольным толькі на імітацыю рэформ, што вядзе да рэзкага зніжэння жыцця народа. Больш таго, урад і яго прыхільнікі свядома кампраметуюць у вачах народа рыначныя рэформы і дзяржаўную незалежнасць. Увесь час яны чакалі і чакаюць, калі ў Расіі адхіляць ад улады Ельцына і можна будзе абысціся без рэформ. Такая палітыка прывяла краіну да палітычнага і эканамічнага тупіка.

У цывілізаваных краінах кіраўнікоў урада, якія аказаліся няздольнымі кіраваць эканомікай, адпраўляюць у адстаўку. У нас жа пачаліся пошукі замежных "дабрадзеяў", якія б узялі на ўтрыманне эканоміку краіны. Прапануемая ж плата за "спонсарства" — страта дзяржаўнасці і ўцягненне нас у вір непрадказальных палітычных падзей у краінах СНД. Таму і едуць саветнік Старшыні Савета Міністраў і кіраўнік праўрадавага парламенцкага аб'яднання ў Маскву — прасіцца ў канфедэрацыю, таму і цягнуць Беларусь у ваенны саюз, спрабуючы крывёй нашых дзяцей сплаціць магчымасць яшчэ колькі часу пратрымацца ва ўладзе.

Але гэта марныя спадзяванні. У Расіі занадта шмат уласных праблем, каб утрымліваць яшчэ і беларускі сацыялізм. Тым больш што хутка цана бензіну будзе аднолькавая і ў Парыжы, і ў Варшаве, і ў Ніжнім Ноўгарадзе. Нас, нашу эканоміку могуць уратаваць толькі рэальныя рэформы і людзі, здольныя іх ажыццявіць.

Выканаўчы камітэт Беларускай сацыял-дэмакратычнай грамады лічыць, што збанкрутаваўшыя палітыкі, якія даказалі сваю няздатнасць да кіравання краінай, павінны сысці з палітычнай арэны. Мы рашуча выступаем супраць прапановы аб канфедэрацыі, патрабуем адстаўкі пракамуністычнага кіраўніцтва ўрада на чале з В.Ф.Кебічам і стварэння кааліцыйнага ўрада нацыянальнага даверу.

Выканкам Цэнтральнай рады Беларускай сацыял-дэмакратычнай грамады.

 НАРОДНАЯ ГАЗЕТА

ЗЛОБОДНЕВНАЯ ТЕМА

Продолжаем начатый в предыдущем номере заявлением группы депутатов оппозиции БНФ разговор о проблемах деятельности средств массовой информации в Беларуси

"Вот такая "ідэялёгія"

Сергей ПОВАЛЯЕВ, заведующий отделом печати, радио и телевидения Совета Министров Республики Беларусь

"За что я люблю китайцев — так это за их термосы". Эта шутка из известной интермедии почему-то постоянно приходит на ум, когда сталкиваешься с очередным заявлением оппозиции БНФ в Верховном Совете республики, касающимся средств массовой информации.

Как и у перезревшей мадам, у которой три главных бесполезности в жизни, так и в соответствующих заявлениях — три "головные боли": монополизация, идеологизация и партократизация.

Честно говоря, уже надоело объяснять, что именно правительство выступало со всеми инициативами, направленными на государственную поддержку средств массовой информации: снятие налогов на распространение белорусскоязычной печати и детской прессы, многомиллионные дотации, материальная поддержка изданий национально-культурных объединений и местной печати.

Но это все не так, все не то...

Я уже давно заметил одну особенность. Дело все же не в "монополизации" прессы. Дело в том, что стремление оппозиции к монополизации своих истин и постулатов начинает уже приобретать болезненно-амбиционный оттенок. Вот где, оказывается, зарыта собака!

А чем можно объяснить, что газета "Звязда" постоянно публикует заявления и изыски оппозиции (а ведь соучредитель — именно Совмин!)?

Газета "ЛіМ", симпатии которой монопольно очерчены, получает, при декоративном тираже, миллионные дотации государства!

Прямой государственный радиоэфир может в течение двух часов находиться в монопольном ведении лидера оппозиции!

И Министерство информации можно лягнуть походя (по-видимому, за то, что финансирует все основные белорусскоязычные периодические издания страны).

И все это происки партноменклатуры и "идеологических" отделов ЦК, которые создал Совмин? Полноте. Кто вам, господа хорошие, поверит, тем более что народ уже обозрел от политического словоблудия!

Да, действительно необходим четкий равновесный механизм регламентации государственной поддержки средств массовой информации в условиях рынка, и он сейчас серьезно прорабатывается правительством. Как, собственно, намечено и рассмотрение Концепции развития национального информационного пространства. И, заметим, не политически, а сугубо экономически.

Потому как, если бы правительство занималось "ідэялёгіяй", мы бы уже давно с вами, пан Позняк, получили бы такую "гарбату" вприкуску с политическими заявлениями.

АД РЭДАКЦЫІ.

Шаноўны загадчык аддзела друку, радыё і тэлебачання Сафміна, мяркуючы па ўсім, лічыць, што праблем са свабодай слова на Беларусі няма. Іншая думка групы працуючых у рэспубліцы ўласных карэспандэнтаў замежных сродкаў масавай інфармацыі. У сваім адкрытым лісце на імя кіраўніка беларускага ўрада (тэкст друкуецца ніжэй) журналісты ставяць сапраўды набалелыя, на наш погляд, пытанні. І добра было б, каб да іх вырашэння дайшлі нарэшце рукі нашых высокіх кіраўнікоў.

Открытое письмо Вячеславу Кебичу

Господин премьер-министр!

У нас, минских корреспондентов зарубежных средств массовой информации, вызывает обеспокоенность деятельность службы информации Совета Министров Республики Беларусь, которую по праву можно назвать службой секретных информации. На обе Ваши пресс-конференции, посвященные не так давно прошедшим переговорам в Москве, вызывались собкоры так и не попало. После переговоров премьеров Беларуси, России и Украины заместитель начальника Управления информации Совмина Владимир Скуратович заявлял журналистам по телефону, что Вашей пресс-конференции не будет, однако она состоялась. Господин Скуратович даже не принес нам извинений за то, что не пригласил нас на якобы внезапно организованную пресс-конференцию, на которую почему-то попали избранные журналисты.

Напомним статью 30 действующего в Беларуси Закона СССР "О печати и других средств массовой информации": "Журналист имеет право: 1) искать, получать и распространять информацию, 2) быть принятым должностным лицом в связи с осуществлением профессиональных журналистских обязанностей". Служба информации Совета Министров Республики Беларусь боится этого закона. А как иначе объяснить то, что за все время своего существования правительственное Управление информации так и не начало аккредитацию журналистов? Ведь согласно статье 31 того же закона, "органы, при которых аккредитованы журналисты, обязаны предварительно извещать его о заседаниях, совещаниях и иных мероприятиях, обеспечивать стенограммами, протоколами и иными документами". Но, очевидно, для начальника Управления информации и общественных связей Совмина Василия Драговца гораздо важнее управлять многочисленными правительственными газетами и фильтровать журналистов других средств массовой информации, отбрасывая, по его мнению, нелояльных.

Мы призываем Вас вмешаться и подтвердить, что Совет Министров Республики Беларусь намерен работать гласно и открыто. Мы просим аккредитовать нас при Совете Министров Республики Беларусь и создать действующий Закон о печати. Мы хотели бы также получить официальный ответ, какие права предоставлены аккредитованным в Беларуси журналистам и насколько они соответствуют международным конвенциям, подписанным Республикой Беларусь.

Напоминаем Вам, что скоро исполнится ровно год направленному МИДом Беларуси в Совет Министров республики проекту Положения об аккредитации иностранных журналистов. Утверждение этого положения позволило бы решить многие проблемы, его же отсутствие, напротив, ставит Беларусь в один ряд с нецивилизованными странами.

Игорь СИНЯКЕВИЧ, "Независимая газета" (Россия), агентство Франс пресс;
Виктор ДЯТЛИКОВИЧ, газета "Молодь України";
Татьяна ЩЕБЕТ, газета "Россия";
Леонид СВИРИДОВ, Всероссийская государственная телерадиокомпания — телепрограмма "Вести", радио России;
Марат ДЫМОВ, русская служба радио "Свобода";
Дмитрий ФИЛИМОНОВ, ТВ "Интерньюс интершэнл" (США—Россия);
Юрий СВИРКО, газета "Диена" (Латвия);
Роман ЯКОВЛЕВСКИЙ, газета "Коммерсантъ-daily" (Россия), агентство "Постфактум".

Кропкі над "і"

Мы імкнуліся абысці вострыя вуглы...

Генадзь БУРАЛКІН, старшыня Саюза мастакоў Беларусі

У другой палове чэрвеня па радыё і тэлебачанні, у шэрагу газет прайшла інфармацыя агенцтва БелаПАН аб тым, што група знакамітых дзеячаў беларускай культуры звярнулася з адкрытым лістом да Старшыні Вярхоўнага Савета С.Шушкевіча, Старшыні Савета Міністраў В.Кебіча і старшыні Вярхоўнага суда У.Каравая, "у якім утрымліваецца просьба асабіста ўмяшацца і абараніць Алега Бембеля і яго сям'ю ад спроб выселіць іх з жылога дома-майстэрні бацькі, народнага мастака Беларусі А.А.Бембеля, на вуліцу".

Лічым сваім абавязкам праінфармаваць грамадскасць аб сутнасці гэтай справы, якая цягнецца ўжо больш за чатыры гады.

А сутнасць у наступным. Дом-майстэрня, аб якім ідзе гаворка, быў дадзены народнаму мастаку Беларусі А.А.Бембелю ў пажыццёвае карыстанне (распараджэнне Савета Міністраў БССР ад 3 мая 1955 года) і таму наследаванню не падлягае. Такім чынам, на законнай падставе ні Алег Бембель, ні іншыя прамыя нашчадкі мастака не з'яўляюцца ўладарамі гэтага дома і не могуць распараджацца ім па свайму жаданню.

Згодна з рашэннем з'езда мастакоў Беларусі, рашэннем Мінгарвыканкама і пастановай прэзідыума Саюза мастакоў, мы павінны стварыць у доме-майстэрні музей сучаснай беларускай скульптуры з мемарыяльным пакоем скульптара. Неабходнасць стварэння такога музея выклікана яшчэ і жаданнем захаваць для будучых пакаленняў цэлую эпоху ў развіцці беларускай скульптуры, звязаную з імёнамі такіх майстроў, як А.Керзін, А.Бембель, А.Глебаў, С.Селіханаў, А.Анікейчык, і многіх іншых.

Пражываўшым на той час у доме былі прадастаўлены 3 кватэры — двухпакаёвая ўдаве мастака, кааператыўная аднапакаёвая трэцяй былой жонцы Алега Бембеля, двухпакаёвая кватэра асабіста яму. Трэба дадаць, што першая і другая жонкі Алега ў свой час за кошт гэтага дома-майстэрні ўжо атрымалі па двухпакаёвай кватэры. Відаць, пад уплывам гэтых поспехаў ён вырашыў за кошт таго ж дома-майстэрні забяспечыць жыллём яшчэ і дзвюх сваіх дачок ад першага шлюбу. Гэта была загадзя старанна спланаваная акцыя. Ведаючы, што стварэнню музея перашкаджае пражыванне ў яго памяшканні прыватных асоб, Алег Бембель, нібыта часова, пасяляе там дачку Таццяну з яе мужам і дзіцем. Адначасова бацькі маладых, каб палепшыць свае жыллёвыя ўмовы за кошт таго ж дома-майстэрні, выпісалі на незаконнай падставе дзяцей са сваіх кватэр і патрабавалі праз суд пазбавіць іх правоў на пражыванне там. Другая дачка Алега, якая жыве і працуе ў Ленінградскай вобласці, з'явілася ў Мінск у канцы мінулага года і адразу ж заявіла, таксама праз суд, аб сваіх правах на пражыванне з сям'ёй у доме-майстэрні.

Вось такі кароткі змест гэтай банальнай судовай справы аб высяленні, якой Алег Бембель імкнецца надаць грамадскі рэзананс, уводзячы ў зман знакамітых людзей, выкарыстоўваючы іх імёны дзеля сваіх карыслівых мэт.

Рашэнне, зацверджанае Вярхоўным судом Беларусі, такое: бацькам маладых — Ю.Д.Галачкіну і Л.А.Іванчыкавай адмовіць у іх іску аб пазбаўленні дзяцей права на пражыванне з імі. Дзецям Алега Бембеля — Таццяне і Ірыне з іх сем'ямі — таксама адмовіць у праве на пражыванне ў доме-майстэрні. Самога Алега Бембеля перасяліць у прадастаўленую яму двухпакаёвую кватэру, а не "на вуліцу", як ён сцвярджае.

Стварэнне музея знайшло шырокую падтрымку ў грамадскасці. Многія скульптары выказалі жаданне дапамагчы. Саюз мастакоў перадаў музею вялікую бібліятэку па мастацтву, усе творы беларускіх скульптараў, якія ў свой час былі набыты Мастацкім фондам. Але ўсе гэтыя каштоўнасці захоўваюцца ў розных непрыстасаваных месцах з-за немагчымасці перавезці іх на пастаяннае месца ў музей і забяспечыць ім належную ахову. Бо, прыкрываючыся жаданнем ушанаваць памяць бацькі, Алег Бембель выкінуў з майстэрні творы беларускіх скульптараў, якія там ужо знаходзіліся. Усімі магчымымі спосабамі ён перашкаджае рабоце музея.

Трэба падкрэсліць яшчэ адну немалаважную акалічнасць. Пражыванне Алега Бембеля і яго "сям'і" ў памяшканні музея не каштавала ім ні капейкі, бо ўсе камунальныя паслугі аплачваў Саюз мастакоў.

Усе гэтыя гады кіраўніцтва Саюза мастакоў імкнулася абысці вострыя вуглы, спрабавала памяркоўна вырашыць складаныя пытанні, пазбегнуць агалоскі непрыглядных паводзін сына мастака, таму што ўсе мы лічым сябе вучнямі Андрэя Ануфрыевіча, глыбока паважаем памяць аб ім як мастаку і чалавеку. Мы часта бывалі ў гэтым доме яшчэ пры жыцці скульптара і цвёрда перакананы, што іменна тут, дзе ён жыў і працаваў, павінна быць сабрана ўсё, што створана беларускімі скульптарамі на працягу XX стагоддзя, каб захаваць у памяці народа наша мінулае, бо без гэтага не можа быць будучыні.

Адначасова мы звяртаемся да тых, хто жадае нам дапамагчы ў стварэнні музея сучаснай беларускай скульптуры — мае дакументы, фотаздымкі або проста ўспаміны, — адгукнуцца і далучыцца да гэтай агульнанацыянальнай справы.

І смех і грэх...

Малюнак Алега ПАПОВА.

Страницы истории

На фундаменте Возрождения

Сергей БУТКЕВИЧ

Устоявшееся в науке мнение о том, что каменный облик Витебска сложился лишь в XVIII столетии, придется, скорее всего, пересматривать.

Под бывшими Соляными складами, сохранившимися в Задвинье, обнаружено основание церкви, о которой раньше ничего не было известно. Можно предполагать, что она была построена в первой половине XVII века.

Рассказывает главный археолог малого госпредприятия "Витебскпроектреставрация" Игорь Тишкин:

— На чертеже Витебска 1664 года обозначены, кроме остатков древних замковых сооружений, только два каменных здания — Благовещенская церковь XII века и Свято-Духовская — XVII. Вот и считалось, что весь остальной город был деревянным вплоть до его активной кирпичной застройки в XVIII столетии. Но недавно, изучая по заказу городского отдела культуры историко-архитектурное прошлое Соляных складов в связи с проектом их реставрации, я с группой помощников проводил археологические раскопки и наткнулся в шурфах на фундамент, который не имеет отношения к складам. При дальнейшем исследовании выявилась часть граненой апсиды и другие детали, характерные для белорусского Ренессанса начала XVII века...

Именно в то время были построены две аналогичные по архитектуре Свято-Духовские церкви: в Кутеинском монастыре Орши и в Минске.

Почему же этого храма нет на "хрестоматийном" чертеже 1664 года? Потому, что его не стало раньше, чем этот документ составлялся. Как известно, в 1654 году разгорелась война между Речью Посполитой, в состав которой входил Витебск, и Московским государством. Наш город выдерживал осаду царского войска три с половиной месяца. Легко представить, что храм был разрушен артиллерийским огнем.

Сведения о его дальнейшей судьбе сообщила историк, сотрудница Витебского краеведческого музея Людмила Хмельницкая. Она узнала из архивных документов, что в 1774 году, когда российские власти задумали соорудить в губернском городе Соляные склады, выяснилось, что на предполагаемом месте их постройки находятся руины церкви. Они были оценены комиссией в 200 рублей, которые и были выплачены магистрату. А 25 тысяч кирпичей, добытых из развалин, пошли на стены складских зданий.

Что же касается чертежа XVII века, то остатки храма не были помечены на нем, вероятно, потому, что автора, выполнявшего заказ царя Алексея Михайловича, занимали прежде всего строения, имевшие оборонительное значение. Разрушенная церковь, удаленная от стратегического центра, интереса в этом смысле не представляла.

О том, чтобы восстанавливать церковь на сохранившемся фундаменте, речи не может быть. На нем стоит один из складских корпусов, имеющих определенное историко-архитектурное значение. Но одновременно с реставрацией этих соляных "пакгаузов" XVIII века можно и нужно открыть для обозрения часть старинной храмовой кладки, свидетельствующей о высоком мастерстве зодчих белорусской "ветви" позднего Ренессанса.

Памяць

Яны і сёння з намі

Беларускі ўрад вырашыў правесці 21—23 кастрычніка 1993 года жалобныя мерапрыемствы, падчас якіх будзе ўшанавана памяць усіх яўрэяў, загінуўшых у гады Вялікай Айчыннай вайны.

Страшэннае злачынства адбылося роўна 50 гадоў назад. У гэтыя дні 1943 года гітлераўцы знішчылі мінскае гета.

Для падрыхтоўкі жалобных мерапрыемстваў створана спецыяльная камісія. У яе складзе: міністр замежных спраў Пётр Краўчанка, народны пісьменнік Беларусі Васіль Быкаў, галоўны равін Рэспублікі Беларусь Іцхак Вольпін і іншыя афіцыйныя асобы і грамадскія дзеячы.

Ігнат КРЭМЕНЬ.

Факт

Грабяням і Лохніцы — жыць

Амаль тры гады жыхары вёсак Грабяні і Лохніца Лельчыцкага раёна жылі, як кажуць, "на чамаданах". Яшчэ ў 1990 годзе яны трапілі ў сумны пералік населеных пунктаў, жыхары якіх павінны быць переселены ў сувязі з радыеактыўным забруджаннем.

Нядаўна ў Грабяні і Лохніцу прыйшла навіна. У сувязі з удакладненнем радыяцыйнага становішча гэтыя вёскі выключаны з "чорнага спіса". Ім загадана выжыць.

Фёдар ДОРАХАЎ.

Беларускай бульбе — "зялёнае святло"

Запаліў яго першы намеснік Старшыні Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь Міхаіл Мясніковіч. Спецыяльным распараджэннем бульбу дазволена вывозіць за межы дзяржавы без ліцэнзій.

Дазвол дадзены толькі на перыяд рэалізацыі "другога хлеба" ўраджаю 1993 года. У сувязі з распараджэннем дзеянне дадатку 7 да пастановы Саўміна "Аб адзіным парадку кваціравання і ліцэнзавання экспарту і імпарту тавараў (работ, паслуг) на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь" у адносінах да бульбы прыпынена.

Іван ФЕДЗІН.

Бизнес сегодня

Алексей БАЛАБАНЧИК, председатель правления акционерного общества страховой компании "Христианская миссия":

"Мы молоды, но дело наше правое"

— Алексей, решил поговорить с вами о сегодняшнем бизнесе в связи с вот каким событием. Не очень давно в одной из республиканских газет была напечатана заметка, в которой говорилось о том, что компания "Христианская миссия" понесла убытки от какой-то сделки.

— Мы не хотели поднимать шум вокруг того дела до полного выяснения обстоятельств. Надо же было такому случиться, чтобы один из жителей Минска потерял свой паспорт и он попал в руки непорядочного человека. Используя чужой документ, этот человек сумел зарегистрировать в исполкоме фиктивную организацию. Успел провести и несколько операций с малыми суммами денег. Вошел, как мы говорим, в доверие. После удачно созданного имиджа взял в банке кредит, и мы застраховали его, проверив перед этим все документы в банке и истинность паспорта.

Но каково было наше удивление, когда кредитные деньги были сняты со счета через организацию-посредника. Естественно, мы кое-что от сделки с таким клиентом потеряли. А когда начали разбираться, дошли до истины. Сегодня то, что потеряли, возвращаем. Кстати, знаем и истинного владельца паспорта, для которого финансовые приключения его удостоверения личности стали тоже полной неожиданностью... Хотя такие случаи нет-нет, да и бывают.

— Что вы имеете в виду?

— Недавно нас пытались, грубо говоря, объегорить на несколько десятков миллионов рублей две фирмы. Одни предприниматели обратились к другим с просьбой заключить договор на поставку оборудования. Те согласились, но поставили одно немаловажное условие — сделка должна быть застрахована в одной из страховых компаний Минска.

"Христианской миссии" были предоставлены документы на коммерческий кредит, и мы заключили с ними договор страхования риска невозвращения кредита.

Вскоре та фирма, что давала кредит, предъявляет нам претензии и требует заплатить причитающуюся неустойку.

Разбираемся. Выходит, что два деловых партнера хотели путем сговора обмануть нас. Вместо кредита пустили в оборот товар, за который деньги своевременно не поступили. А мы по закону не имеем права выплачивать в таких случаях компенсацию. Этим фирмам нужно было оформлять договор страхования коммерческого риска. Но, благо, быстро разобрались.

— На игре понятий страхового бизнеса недолго и разориться?

— Вероятность ничтожно мала. Во-первых, у нас клиенты постоянные и проверенные. Кстати, ведем дела более чем с 300 партнерами. Большинству из них даже снижаем процентные ставки.

Если же кто-то заключает договор на сумму, превышающую наши возможности, мы перестраховываемся у более сильной компании. Такова практика, и она дает большие гарантии всем участникам проводимых операций.

— Алексей, знаю, что сейчас в Минске открыто несколько десятков страховых компаний. Не мешает ли это работать?

— Что вы! Каждая из них имеет или приоритетное направление деятельности, или большие возможности.

— Специализация "Христианской миссии"?

— Активно взялись за развитие страхования грузов. Страхуем автотранспорт. Очень солидные поступления были от страхования риска невозвращения кредитов. И пока почти в зачаточном виде страхование жизни и имущества юридических лиц.

— Вы хотите сказать, что страховой бизнес относительно легкое дело?

— Отнюдь, при создании компании, как нам казалось, мы многое знали о страховании, но столкнулись с большими трудностями, хотя и получили лицензию Госстрахнадзора на право страховой деятельности за номером один. Затем стали разрабатывать правила страхования. Здесь многое пришлось делать творчески, не по шаблону. Было непросто, зато создали нечто новое, отличающееся от республиканских аналогов как процентными ставками, так и принципиальными подходами к страховому бизнесу. Вздохнули свободнее мы только тогда, когда пошли первые поступления, а три начальных месяца работы сопровождались большими сомнениями. Сейчас мы понимаем, что находимся на верном пути.

— Можно спать спокойно?

— И тут же оказаться у разбитого корыта? Да вы знаете, что от того, как каждый из нас работает, так и получает. Для сотрудников установлены минимальные оклады, а остальное... Уже одно это заставляет не сидеть сложа руки. А с другой стороны, людей, довольствующихся окладом, мы и сами не держим. Невыгодно.

— И что же ваши сотрудники?

— Интеллектуальный потенциал штатных работников, я считаю, довольно высок. У нас трудятся три кандидата наук, много людей с высшим образованием. Причем у всех за плечами хорошая жизненная школа.

— А кто же есть сам председатель?

— Коренной минчанин, окончивший институт народного хозяйства и до создания своей компании всю жизнь проработавший в финансовой сфере. Если схематично, моя трудовая биография выглядит так: начальник финансовой службы воинского подразделения — завод холодильников — заместитель главного бухгалтера производственного объединения "Труд" — заместитель управляющего Московским отделением сбербанка — "Микобанк" — "Христианская миссия".

— Как родилась идея компании и почему названа она именно "Христианская миссия"?

— Игорь Руденков, Николай Бабий и я давно прорабатывали идею создания страховой компании. Разговаривали о своих планах со многими людьми, среди которых бывал наш друг пастырь церкви христиан веры евангельской. Он-то нас и убедил, что лучшего учредителя фирме не найти. "Человек придумал страховое дело, чтобы обуздать его величество Случай и этим уменьшить горе людей. А что может быть более богоугодным" — согласитесь, солидный аргумент в его устах. А то, что мы в уставе заложили пункт, по которому обязались 10 процентов от прибыли отдавать на благотворительные нужды, не подтверждает ли высокое название компании?

— И в какой форме вы осуществляете благотворительность?

— Во-первых, скажу, что сегодня почти вся наша прибыль уходит на эти цели. Содержим 25 семей малоимущих, инвалидов и многодетных семей. Кого? Определить их нам помогли Фрунзенский райсобес Минска и церковь христиан веры евангельской. Кого-то нашли сами. Ну, кто, скажите, пройдет мимо 78-летнего старика, содержащего на минимальную пенсию себя и своего парализованного 60-летнего сына?

Нам поступает много писем от родителей детей, болеющих церебральным параличом. Несколько человек уже помогли вылечить.

Помогали и будем помогать одному детскому дому. Передавали кое-что православной церкви. По просьбе клуба друзей ветеранов Афганистана выделили средства на проведение конкурса афганской песни.

Кое-что новое планируем делать и в будущем. Готовим конкурс на лучшее художественное воплощение идеи христианства в произведениях изобразительного искусства. Ведь у нас в Беларуси есть много художников, работающих в этом направлении, но их давит художественный ширпотреб. Установили солидные премии и думаем привлечь как можно большее количество участников.

И последнее в плане благотворительности — обучаем в негосударственном техникуме несколько детей из малоимущих и многодетных семей. Несколько человек сдают экзамены и в этом году. Пройдут по конкурсу — будем помогать.

— Алексей, и последний вопрос — планы на будущее?

— Развиваться. Открыть филиалы в городах вдоль трасс и магистралей, связывающих юг и север, восток и запад республики. Мы же страхуем грузы.

Еще крепче встать на ноги и помогать людям.

Виктор ХОРОШКО.

Меркаванне

Ці патрэбен "стрэлачнік" у ахове здароўя?

Закон аб ахове здароўя, якога мы ўсе з нецярпеннем чакалі, нарэшце прыняты і тэкст яго надрукаваны. Аднак нашы надзеі, відаць, не апраўдаюцца. Хацелася б падзяліцца сваімі ўражаннямі.

Па-першае, ён не стварае ў рэспубліцы прыярытэту здаровага ладу жыцця, здаровага чалавека.

Па-другое, ігнаруецца ўсім вядомае і ўжо нагнаўшае аскому палажэнне, што здароўе залежыць перш за ўсё ад умоў працы, быту, стану навакольнага асяроддзя і ў значна меншай ступені ад медыцынскай дапамогі. Адсюль зразумела, чаму ў законе няма артыкулаў, якія вызначаюць адказнасць дзяржаўных і іншых структур за стан навакольнага асяроддзя, за стварэнне спрыяльных умоў, у якіх павінен працаваць і жыць кожны грамадзянін рэспублікі, і таксама за ўхіленне ад адказнасці за сацыяльныя прычыны ўзнікнення хвароб, за арганізацыю паўнацэннага адпачынку і аздараўлення ўсіх грамадзян, а не толькі хворых і г.д.

У мяне складваецца ўражанне, што прыняты Закон аб ахове здароўя з'яўляецца практычна законам аб медыцынскім абслугоўванні. Такім чынам, у тым выглядзе, у якім закон нам пададзены, ён наўрад ці будзе добра працаваць, бо асноўны клопат аб здароўі нашых грамадзян дзяржава практычна ўзяла не на сябе, а зноў узваліла на натруджаныя плечы медыцынскіх работнікаў.

На чыгунцы такая спецыяльнасць, як стрэлачнік, ужо даўно ліквідавана шляхам радыкальнай аўтаматызацыі. Аднак гэта, ужо легендарная, прафесія ўсё яшчэ застаецца ў нашай сістэме аховы здароўя, і новы Закон, бадай, не зможа яе ліквідаваць. А пакутаваць будуць усе.

У.ШАРОНАЎ, урач.

г.Гомель.

Почем валюта?

Со 2 сентября Национальным банком установлены курсы иностранных валют

	Единый курс	Курс обязат. продажи	К долл. США
1 австрал. доллар	1.340.80	335.20	1.4916
1 австр. шиллинг	171.08	42.77	11.6904
1 фунт стерлинг.	2.984.00	746.00	0.6702
10 бельг. франков	560.71	140.18	35.6691
1 немец. марка	1.196.90	299.23	1.6710
1 голлан. гульден	1.064.85	266.21	1.8782
1 датская крона	290.32	72.58	6.8890
100 итал. лир	125.04	31.26	1.599.4882
1 канад. доллар	1.513.09	378.27	1.3218
1 норвеж. крона	275.22	68.81	7.2669
1 доллар США	2.000.00	500.00	1.0000
1 фин. марка	340.61	85.15	5.8718
1 франц. франк	342.35	85.59	5.8420
1 шведск. крона	247.07	61.77	8.0949
1 швейцар. франк	1.361.01	340.25	1.4695
10 японск. иен	191.94	47.99	104.1992
1 ЭКЮ	2.276.80	569.20	0.8784
10 испанск. песет	147.61	36.90	135.4922
10 греч. драхм	84.82	21.21	235.7934
1 ирландск. фунт	2.793.99	698.50	0.7158
1 исландск. крона	28.27	7.07	70.7464
1 кувейт. динар	6.667.77	1.666.94	0.3000
10 ливанск. фунтов	11.59	2.90	1.725.6255
10 португ. эскудо	117.40	29.35	170.3578
1 сингап. доллар	1.246.11	311.53	1.6050
10 турецк. лир	1.71	0.43	11.695.9064
1 эстонск. крона	149.61	37.40	13.3681
1 СДР	2.812.96	703.24	0.7110
1 российский рубль	1.50		
1 укр. карбованец	0.15		
1 литовский лит	500.00		
1 латвийский лат	3174.60		
1 кыргызстан. сом	339.00		

Курс клиринговых валют

1 доллар США по расчетам с Кубой	500.00	
1 доллар США по расчетам с ЧСФР		500.00

В связи с поступающими запросами разъясняем, что в соответствии с письмом Министерства финансов N 12-39/685 и Национального банка N 11 от 14.04.92 года "О порядке переоценки валютных средств..." инвестиции, внесенные ранее в иностранной валюте не переоцениваются и учитываются по действующему курсу на дату внесения.

ЗАМЕЖЖА

ІТАР-ТАСС * ІНТЭРФАКС * НАРОДНАЯ ГАЗЕТА *

Пульс дня

Не падзялілі...

Супярэчнасці па пытаннях тэрытарыяльнага размежавання паміж трыма будучымі рэспублікамі Босніі і Герцагавіны прывялі да зрыву перагавораў у Жэневе паміж лідэрамі супрацьлеглых бакоў — мусульманскім, сербскім і харвацкім.

Удзельнікі перагавораў вымушаны былі канстатаваць немагчымасць кампрамісу.

Экс-обер-бургамістр памылкі прызнаў

Былы обер-бургамістр сталіцы ГДР Эрхард Крак прызнаў, што ўдзельнічаў у фальсіфікацыі вынікаў камунальных выбараў, якія адбыліся ў ГДР 7 мая 1989 года.

Выступаючы на судовым працэсе, ён указаў, што прызнае, што такая маніпуляцыя "была шкодная і садзейнічала скажэнню палітычнай волі грамадзян".

"Наш Іерусалім!" — заявіў міністр

Іерусалім ніколі не будзе міжнародным горадам або кантралявацца ААН, ён застанецца пад ізраільскім суверэнітэтам, заявіў міністр замежных спраў Ізраіля Шымон Перэс у перадачы французскай тэлекампаніі ТФ-1.

"Ніякага падзелу Іерусаліма не будзе. Ён будзе адкрыты для ўсіх рэлігій, - сказаў Ш.Перэс. — Але палітычна ён застанецца нашай сталіцай, аб'яднаным горадам пад ізраільскім суверэнітэтам".

"Сам сябе лічу прэзідэнтам"

Карлас Андрэс Перэс, зняты кангрэсам Венесуэлы з пасады прэзідэнта краіны, назваў рашэнне парламентарыяў "ударам па канстытуцыі".

Ён заявіў аб гэтым падчас апеляцыі ў Вярхоўны суд. Як паведамляецца з Каракаса, Перэс падкрэсліў на прэс-канферэнцыі, што па-ранейшаму лічыць сябе канстытуцыйным прэзідэнтам Венесуэлы.

Папа едзе!

Літва рыхтуецца да візіту папы рымскага Іаана Паўла II, які адбудзецца 4—8 верасня гэтага года.

У гасцініцы "Летува" пачаў дзейнічаць інфармацыйны прэс-цэнтр для мясцовых і замежных журналістаў.

Ужо акрэдытаваны больш за 700 прадстаўнікоў прэсы. Чакаецца, што на мерапрыемствах, звязаных з візітам, якія наведае папа рымскі і выступіць з пропаведзямі, пабывае больш мільёна паломнікаў, што прыбудуць з усёй рэспублікі і краін, суседніх дзяржаў.

Навіны СНД

Хасбулатаў "вельмі здзіўлены"

"Вельмі здзіўлены такім яўным, відавочным і грубым парушэннем Канстытуцыі Расійскай Федэрацыі, якое сведчыць аб нізкім прававым узроўні ўсёй "прэзідэнцкай лабараторыі", што працягвае недапушчальна", — гаворыцца ў распаўсюджанай заяве Старшыні Вярхоўнага Савета Расіі Руслана Хасбулатава ў сувязі з указам прэзідэнта Барыса Ельцына "Аб часовым адхіленні ад абавязкаў А.Руцкога і У.Шумейкі".

Адхіліць прэзідэнта і віцэ-прэзідэнта, паводле Канстытуцыі Расійскай Федэрацыі, гаворыцца ў заяве, могуць толькі Вярхоўны Савет і з'езд народных дэпутатаў Расійскай Федэрацыі пры наяўнасці ўсіх ўздзеянняў адпаведных парушэнняў, прадугледжаных артыкуламі Канстытуцыі Расійскай Федэрацыі.

Хутка апынёмся ў адной кампаніі з Верхняй Вольтай?

Даходы жыхароў Расіі і іншых былых савецкіх рэспублік рэзка скараціліся.

Аб гэтым сведчаць даныя, якія ўтрымліваюцца ў падрыхтаваным спецыялістамі Сусветнага банка дакладзе.

Паводле дакумента, цяперашні ўзровень даходаў ставіць Расію прыблізна на ўзровень Мексікі. Найбольш цяжкая сітуацыя склалася ў тых новых незалежных дзяржавах, дзе цяпер вядуцца ваенныя дзеянні. У прыватнасці, паказчыкі індывідуальных даходаў у Таджыкістане дазваляюць паставіць гэту краіну ў адзін рад з некаторымі бяднейшымі дзяржавамі Афрыкі.

"Будзем інтэгрыравацца", — сказаў Краўчук

На карысць больш цеснай інтэграцыі ў рамках СНД, перш за ўсё Расіі, Беларусі і Украіны, выказаўся прэзідэнт Украіны Леанід Краўчук.

Сваю пазіцыю ён выклаў выступаючы ва ўкраінскім парламенце, дзе, дарэчы, падвергся магутнаму прэсінгу часткі дэпутатаў, якія пратэстуюць супраць падпісання Украінай падобнага пагаднення. Краўчук сказаў таксама, што лічыць гібельнай для Украіны далейшую канфрантацыю з Расіяй.

Японцы нешта наблыталі...

Расійскі самалёт 31 жніўня японскую граніцу не парушаў.

Да такога вываду прыйшла камісія, якую ўзначальвае прадстаўнік штаба Далёкаўсходняй ваеннай акругі.

Эўрыка!

Пастка для ракавых клетак

"Чароўная куля" — так назвалі амерыканскія вучоныя новы сродак барацьбы супраць ракавых клетак. Ён можа зрабіць сапраўдны пераварот у медыцыне.

Манакланальныя антыцелы ўяўляюць бялкі, якія здольны звязвацца са спецыфічнымі малекуламі на паверхні ракавых клетак, у той час як здаровыя клеткі пры гэтым застаюцца інтактнымі. Вучоныя звязалі антыцелы з вядомым супрацьракавым прэпаратам доксарубіцынам. Такая камбінацыя дазваляе лякарству пранікаць у ракавыя клеткі і знішчаць іх там. Эксперыменты на жывёлах прайшлі вельмі ўдала. Хутка пачнецца выпрабаванне "кулі" на людзях.

U-534 битком набита секретными документами

Поднятая несколько дней назад со дна моря недалеко от датского острова Анхольт немецкая подводная лодка U-534 битком набита документами, коробками с кинопленками и рукописными дневниками, которые могут пролить свет на многие секреты второй мировой войны, раскрыть тайные планы гитлеровской верхушки.

Как утверждает английская газета "Санди таймс", несмотря на то, что лодка пролежала на дне 48 лет, многие содержащиеся в сейфе документы хорошо сохранились. Извлеченные пачки бумаг тщательно пронумеровали, завернули в полиэтилен и поместили временно в морозильную установку, чтобы обеспечить их лучшую сохранность. Ученые-историки с нетерпением ожидают расшифровки в надежде найти сенсационные факты.

А тем временем в печать начинают просачиваться некоторые предположения о характере и возможном содержании обнаруженных архивов. Как указывает "Санди таймс" — это потемневшие от времени пухлые папки конфиденциальных бумаг высокопоставленных нацистов, пытавшихся бежать в Аргентину. Они могут стать одной из самых важных для историков находок нацистских документов со времен окончания войны. Как заявил датский бизнесмен и издатель Карстен Ри, финансировавший операцию по подъему подлодки, он надеется найти ключ к разгадке тайных сделок, заключенных между гитлеровской ставкой и правительствами некоторых иностранных государств. В сейфе могут содержаться также подробные сведения о сторонниках нацистов за рубежом, сверхсекретные записи и другая информация, которую нацисты надеялись "обменять" на гарантию своей безопасности.

Однако колесо истории повернулось тогда иначе. Стремительный натиск советских и союзнических войск нарушил планы гитлеровской элиты. Подлодка ушла в плавание без них и, как предполагается, взяла курс к берегам Норвегии, остававшейся в то время еще в руках немецких оккупантов. Но не дошла туда, так как 5 мая 1945 года была потоплена бомбардировщиками британских ВВС...

У бывшего Союза "мозги" потекли...

Со времени распада советской империи деморализованные офицеры и солдаты никогда не знают, получат ли они к концу месяца причитающееся им денежное содержание. Военно-промышленный комплекс переживает полный развал.

"Из семи миллионов человек, работавших в машиностроении, 95 проц. производили оружие, — напомнил недавно российский экономист Василий Селюнин. — За последний год мы продали оружия в 15 раз меньше, чем Соединенные Штаты".

Поэтому властям пришлось пойти на закрытие военных предприятий и массовые увольнения, которые коснулись 800.000 человек, в том числе 200.000 инженеров. Но и судьбе тех, кто избежал увольнения, не позавидуешь. Например, на крупном военном заводе в Екатеринбурге средний уровень месячной зарплаты не превышает сумму, эквивалентную 300 франкам.

Что касается ядерной отрасли, в бывшем СССР насчитывалось 2.000—3.000 высококлассных ученых, разбирающихся во всем производственном процессе, необходимом для создания атомной бомбы. Около 20.000 инженеров, менее известных и, следовательно, легче подлежащих "экспорту" без особой огласки, могли бы разработать оружие при достаточно продвинутой системе.

Таким образом, распространение параллельных рынков занятости для безработных российских ученых и технических специалистов может создать серьезную угрозу для контроля над вооружениями. Не случайно сразу же после войны в Заливе Роберт Гейтс, бывший тогда патроном ЦРУ, первым забил тревогу, назвав перед потрясенным американским сенатом цифру в 1 млн. специалистов — выходцев из советской ядерной отрасли.

Сразу после этого из министерских коридоров в редакции стала поступать некоторая информация, с трудом поддающаяся проверке. Первые мишени — так называемые пороговые страны, то есть те, которым осталось совсем немного для того, чтобы присоединиться к клубу ядерных держав. Так, Тегеран уже "нанял" около 50 специалистов, которым он платит по 5.000 долларов в месяц для сборки ядерных боеголовок, закупленных в Казахстане.

Ливийские "вербовщики" постарались, насколько известно, нанять специалистов из московского курчатовского института. Зарплата — 100.000 долл. в год для работы в рамках одного проекта вблизи залива Сидра. Наемники в белых халатах, приехавшие с Украины, участвуют в разработке АЭС в Алжире. В октябре прошлого года группа российских инженеров и техников, работавшая над стратегическими ядерными ракетами, была задержана буквально перед посадкой в самолет, вылетавший в Северную Корею. Известно также, что Южная Корея систематически использует российскую техническую документацию по космическим композиционным материалам.

В прошлом году США, Япония и ЕС создали в Москве Международный центр науки и технологии. Официально речь шла о том, чтобы позволить ученым продолжить работать на месте и облегчить конверсию. Но в действительности эти крупные державы уже сумели "обделать свои делишки", выявляя, вербуя, а иногда и оспаривая друг у друга наиболее перспективных из этих специалистов.

Десятки делегаций побывали в Москве, Киеве или Ростове, чтобы "соблазнять" крупных ученых, предлагая им стипендии для исследовательской работы в полусекретных лабораториях, проекты сотрудничества, а иногда даже, что обходится дешевле, выполнение заказов на дому.

Как это часто бывает, американцы и здесь опередили всех: на них работают около 30.000 исследователей. Как-то находясь в Москве, бывший руководитель госдепа Джеймс Бейкер сорвал даже бурные аплодисменты работников завода "Челябинск-70" — одного из двух крупнейших предприятий по созданию русских ядерных бомб. Повод: заказ нескольких реакторов на плутоний-238 для НАСА и разведслужб американских ВМС.

Франция, выделяющая со своей стороны более 300 стипендий высококлассным исследователям из стран СНГ или из государств бывшего СЭВ, предназначает около 20 из них для проектов генеральной делегации по вооружению.

"Мы почти что вернулись в эпоху весны 1945 года, когда Америка, Советский Союз, Англия и Франция разыскивали инженеров из команды Оберта — фон Брауна, разработавших "Фау-1" и "Фау-2", — замечает один эксперт. Руководитель знаменитого института Иоффе в Санкт-Петербурге утверждал недавно, что в России вновь делят ученых и исследователей на две группы — патриотов и предателей.

("Нувель обсерватер", Франция.)

Парламентарии с именами богов и богинь

Сорок процентов индийских парламентариев носят имена богов и богинь.

Этот интересный факт выявил депутат парламента Рам Наик, имя которого также несет отзвук "божественной благодати" — легендарный бог-герой Рама является одним из наиболее почитаемых индийцами персонажей древнейшего эпоса "Рамаяна".

Второе по популярности божественное имя — Кришна, который считается автором "Бхагавад-гиты", своего рода евангелия последователей индуизма.

Дать новорожденному имя Бога считается в Индии хорошей приметой. Оно призвано защитить младенца от порчи, болезней и прочих напастей, а в зрелом возрасте обеспечить его обладателю достаток и счастье. Нередко детям, особенно в семьях бедняков, дают двойное божественное имя. Так, сторожа делийского отделения ИТАР—ТАСС зовут Шив Рам. Оправдались ли надежды его родителей на покровительство богов своему чаду? Пожалуй, да. Ведь Шив Рам имеет постоянный заработок и, следовательно, возможность обеспечить семью в стране, где официально зарегистрировано 36 миллионов безработных.

Знаёмыя постаці

Ягор ЯКАЎЛЕЎ:

"Патрэбна апазіцыя, якая да ўлады не рвецца, але маральна яе кантралюе"

Апошнім часам імя Ягора Якаўлева зноў запярэсціла ў прэсе. Якаўлеў звярнуўся да каардынацыйных структур СНД з прапановай, каб "Общая газета", заснаваная ім адносна нядаўна ў Маскве і пакуль што, скажам шчыра, малавядомая ў шырокіх колах постсэсэсэраўскага грамадства, стала выданнем для ўсёй Садружнасці. Не выключана, што лідэры новых незалежных краін прыслухаюцца да гэтай прапановы і праз нейкі час у нашых кіёсках побач з добра знаёмымі "Известиями" ды "Комсомолкой" з'явіцца і "газета Якаўлева". Ведаючы натуру Ягора Уладзіміравіча, няцяжка спрагназаваць, што ён у гэтай сітуацыі не захоча заставацца са сваім новым дзецішчам на другарадных ролях.

Для самых маладых чытачоў нагадаем: менавіта Ягор Якаўлеў яшчэ ў застойныя часы здолеў ператварыць невыносна сумнае, казённае выданне ў высакакласны часопіс "Журналист", а потым вывеў у авангард дэмакратычных газет перабудовачнага часу "Московские новости"... Атрымліваў нямала балючых кухталёў ад уладу маючых і неаднойчы мусіў пачынаць справу, як ён сам кажа, з нулявога цыкла. Вось і чарговы ўзлёт (пасля правалу путчу ў жніўні 91-га Якаўлеў быў прызначаны кіраўніком кампаніі "Астанкіна") змяніўся праз нейкі час апалай: Барыс Ельцын адправіў яго ў адстаўку. Трактавалі яе прычыны па-рознаму, і не ўсе каментарыі былі для Ягора Уладзіміравіча прыемнымі. Маўляў, разваліў тэлерадыёкампанію сваім валюнтарызмам, развёў там карупцыю ды і сам, здаецца, не быў анёлам у грашовых справах...

Ворагі з ліку ідэалагічных артадоксаў лічаць яго тыповым "пярэваратнем" і з'едліва нагадваюць: ці ж не гэты заўзяты дэмакрат некалі з такім зайздросным імпэтам апяваў "гістарычныя перавагі сацыялізму"?

Як бы там ні было, але бясспрэчна, што гэты чалавек, які неаднойчы ішоў на рызыку, узнімаўся на ногі пасля сакрушальных, здавалася б, udaraў і зноў апынаўся на грэбені прафесійнай славы — асоба неардынарная, моцная, творчая. І сёння, калі ён энергічна раскручвае новую ініцыятыву, беларускім чытачам будзе, бадай, цікава пазнаёміцца са своеасаблівым інтэрв'ю, складзеным з фрагментаў калектыўнага дыялогу з Ягорам Якаўлевым, у якім удзельнічаў і карэспандэнт "Народнай газеты". Дыялог гэты адбыўся нейкі час таму ў прэс-цэнтры сочынскага кінафестывалю (Якаўлеў узначальваў ягонае журы). Многія з праблем, наконт якіх ён тады выказаўся, — гэта не толькі расійскія, але ў роўнай, бадай, ступені і нашы, беларускія праблемы. Хочам мы таго ці не, але нас сапраўды моцна знітавалі дзесяцігоддзі, стагоддзі гісторыі. І агульная інфармацыйная прастора на абсягу былога СССР, пра якую клапоціцца сёння Якаўлеў, — патрэба надзвычай надзённая.

❑

— Ваша адстаўка з паста старшыні тэлерадыёкампаніі "Астанкіна" нарабіла шмат шуму... Ці праўда, што гэта было зроблена ў дастаткова недыпламатычнай, грубай форме?

— Я не згадаю ў нас адставак, якія былі б зроблены ветліва. Аб уласнай я даведаўся па радыё, як і іншыя суайчыннікі... Праз чатыры-пяць дзён, відаць, з-за шуму грамадскасці, прэзідэнт Расіі прынёс мне публічныя прабачэнні, змяніў фармулёўку адстаўкі, прапанаваў іншы пост...

Мне быў незразумелы сэнс гульні. Да таго часу, пакуль не пайшоў гэты суцэльны "одобрямс!" перад расійскім рэферэндумам. Вы памятаеце, што тады адбывалася на тэлебачанні. І я падумаў: так, своечасова ўсё ж спланавалі маё адхіленне. Таму што на гэтакае я ніколі б не пайшоў.

— І ўсё ж такія ўдары заўсёды балючыя...

— Ведаеце, гэта была не першая сітуацыя, пасля якой мне даводзілася пачынаць справу, так бы мовіць, з нулявога цыкла. Ёсць ужо нейкая звычка...

Жонка, даведаўшыся пра адстаўку, патэлефанавала: прыязджай, пляшка віскі ёсць, вячэра гатовая, а ад гэтай гісторыі прайграе толькі Барыс Мікалаевіч... Прыехаўшы дамоў, я адчуў велізарную асалоду ад таго, што магу не глядзець неадрыўна па абавязку службы тэлевізар і не цягнуцца да тэлефоннай трубкі, каб даць нейкія парады ці ўказанні.

А ўвогуле пайшоў я з пачуццём глыбокага неспакою за лёс "Астанкіна". Усё ж паўтара года жыцця штосьці значаць... Гэта няшчасная, бясконца няшчасная арганізацыя. Іншай такой нешчаслівай арганізацыі я не ведаю. Яна страшна разложана барацьбой палітычных кланаў. Вы ведаеце, што сёй-той узняў шуміху аб роскошы там карупцыі ў маю бытнасць... Што тут скажаш? Яна ў гэтай арганізацыі пачалася даўно і, на жаль, працягваецца.

Разам з тым "Астанкіна" — велізарны народны здабытак, магутнейшы комплекс, такія мала якая краіна мае. Калі яго яшчэ падключыць да ўсіх сувязей на тэрыторыі былога Савецкага Саюза — гэта рэч унікальная.

Адзіная ж інфармацыйная прастора вельмі неабходная, асабліва ўсяму рускамоўнаму насельніцтву былога СССР, якое ва ўсё большай ступені пазбаўляецца вяшчання на рускай мове. Вось і Украіна зараз перакрывае каналы, займаючы іх сваімі праграмамі...

— Як бы вы ахарактарызавалі канцэпцыю "Общей газеты"?

— Разумееце, мы жывём сёння ў краіне, дзе, па сутнасці, не існуе грамадскай думкі. Не памятаю перыяду, калі б улады гэтак бессаромна трэслі брудной бялізнай. Знішчана маральная атмасфера. Мы апынуліся ў грамадстве без мэтавых задач, без ідэалаў. Пры пераходзе з аднаго стану ў другі гэта немінуча. Вось тут і павінна адыграць сваю ролю "Общая газета".

Сёння канфрантацыя ў грамадстве дасягнула найвышэйшай адзнакі. Разумееце: дзве зграі, што сышліся ўшчыльную, і месца для грамадскай думкі ўжо не застаецца. Ёсць толькі падзеленасць на дзве часткі.

Усе радаваліся на пачатку перабудовы, што ідзе палітызацыя грамадства. Але сёння палітызацыя дасягнула стану жыцця на электрычным стуле. Калі ўсе сферы прасякнуты палітыкай — гэтае грамадства нядобранадзейнае, нестабільнае.

У ЗША змену прэзідэнта многія не заўважаюць. А ў нас — я змагу паехаць у Кіеў, калі Краўчук не пасварыцца з Ельцыным, цэны ў краме будуць залежаць ад таго, у якім настроі прыехаў Чарнамырдзін з адпачынку ў Сочы... Усё жыццё прасякнута палітыкай, у той час як у нармальным грамадстве палітыка — справа вузкага кола.

"Комсомолка", "Известия" змагаліся за прыход да ўлады дэмакратаў, але сёння яны так ці інакш ангажыраваныя рэжымам, які дапамаглі прывесці да ўлады. Не выпадкова каля пяцідзесяці чалавек пайшлі з "Комсомолки"...

У той самы час ствараецца кола новага друку. Патрэбны журналісцкія кадры новага пакалення.

Стварэнне газеты непалітычнай — гэта таксама палітыка. Я хачу стварыць газету не абывацельскую, а светапоглядную. Гэта розныя рэчы.

Наіўна чакаць, што прыйдзе нарэшце маральны палітык. Некалі верылі Хрушчову, потым — Міхаілу Сяргеевічу (а ў яго было дастаткова амаральных учынкаў)... Чаканне маральнасці ад правадыроў, лідэраў — называйце як хочаце — гэта немінучая памылка, якая заўсёды прыводзіць да сумных наступстваў. Трэба не марыць пра той час, калі з'явіцца маральны правадыр, а ствараць грамадства, якое прад'яўляе маральныя патрабаванні да кіраўніцтва. Таму адна з першых для мяне задач у "Общей газете" — гэта стварэнне апазіцыі, якая да ўлады не рвецца, але маральна яе кантралюе.

Закон и я

Раздел ведет заведующий юридическим бюро "Народной газеты", кандидат юридических наук Ричард ГАЕВСКИЙ

Где получить справку?

Дорогая редакция "Народной газеты", мы не можем нигде узнать, поэтому последняя надежда на вас. Ответьте, пожалуйста, где можно получить документ (справку) о нахождении в фашистских концлагерях в период Великой Отечественной войны?

А.У.СИЗЫХ, А.И.ЛАСКУН и другие, более 60 человек.

г.Минск.

Уважаемые подписчики и читатели "Народной газеты", на интересующие вас вопросы отвечает заведующий отделом научного использования документов и информации Комитета по архивам и делопроизводству при Совете Министров Республики Беларусь, кандидат исторических наук В.И.Адамушко.

К сожалению, такие документы в государственных архивах почти не сохранились. Однако рекомендуем по данному вопросу обратиться в государственный архив той области, на территории которой во время Великой Отечественной войны находился концентрационный лагерь. При отсутствии в нем документов напишите в Белорусский государственный архив, который находится по адресу: 220002, г.Минск, ул.Кропоткина, 55. В нем хранятся следующие документы:

— по концлагерю Озаричи;

— частично на воспитанников детских домов, находившихся на оккупированной территории.

Сообщите, пожалуйста, наименование организации и ее адрес, в которую можно обратиться по вопросу розыска документов о нахождении в фашистских концлагерях, размещавшихся на территории стран Западной Европы.

Н.И.ТЕЛЕШ,

г.Гомель.

В.Я.ИЛЬЮШЕНКО и другие.

Кличевский район.

По вопросу розыска документов о нахождении в фашистских концлагерях, которые размещались на территории стран Западной Европы, следует обратиться:

— в Государственный архив Российской Федерации по адресу: 119817, г.Москва, ПСП, ул.Б.Пироговская, 17;

— в Центр хранения историко-документальных коллекций по адресу: 125212, г.Москва, ул.Выборгская, 3;

— в Управление по розыску исполкомов Союза обществ Красного Креста и Красного Полумесяца по адресу: 103031, г.Москва, Кузнечный мост, 18/7;

— в Международную службу розыска по адресу: Германия, Д-3548, г.Арользен, Гроссе Аллее, 5-9.

Кроме того, **списки** граждан, которые возвращались из концлагерей и с принудительных работ и проходили "фильтрационные" лагеря на территории Западной Европы, **находятся** на хранении в архиве КГБ Омской области.

Определенная часть документов "фильтрационного" лагеря в г.Бранденбурге хранится в архиве КГБ Владимирской области. Направляя запрос в архивы КГБ Омской и Владимирской областей, **укажите** местонахождение "фильтрационного" лагеря, через который прошли.

Частично имеются списки граждан, которые были угнаны на принудительные работы в фашистскую Германию, **в областных государственных архивах.** В этих же учреждениях сохранились не в полном объеме списки репатриированных на родину советских граждан из концентрационных лагерей Германии, Польши, Австрии и других стран. Более полная информация по данному вопросу содержится в архивах областных управлений КГБ по месту вашего жительства.

Направляя письма в перечисленные учреждения, укажите следующие сведения о себе:

— полностью фамилию, имя и отчество;

— число, месяц, год и место рождения;

— в каком году (месяц) и откуда были угнаны в фашистскую Германию на принудительные работы;

— где работали в фашистской Германии на принудительных работах;

— где проходили проверку (фильтрацию) при возвращении на родину.

Эти сведения позволят ускорить поиск и высылку необходимого вам документа (справки).

Во время Великой Отечественной войны я был ранен, находился на излечении в госпитале. Посоветуйте, где я могу получить справку о ранении?

В.В.ПУЗЫЧУК.

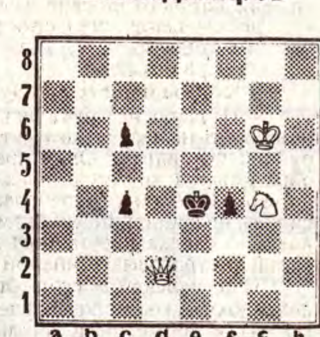
г.Гродно.

Сведения, в том числе документ о ранениях в годы войны, о нахождении в госпитале, можно получить только в Военно-медицинском музее Министерства обороны России, который расположен по адресу:

191180, г.Санкт-Петербург, Лазаретный переулок, 2.

Шахматы

Е.Владимиров

Белые: Крg6, Фd2, Кg4 (3).
Черные: Крe4, пп. c4, c6, f4 (4).

Мат в 2 хода.

Предлагаем для решения двухходовую миниатюру. Свои ответы присылайте по адресу: **220010, Минск, Дом правительства, редакция "Народной газеты", "Шахматы".**

Юбилейный конкурс

Редакция газеты "Авив" объявила конкурс составления трехходовых задач, посвященный 45-летию Израиля. Судья конкурса — мастер спорта В.Сычев (Минск). Композиции в двух экземплярах следует высылать до 1 января 1994 года по адресу: Республика Беларусь, 220100, Минск, а/я 173 с пометкой "Шахматный конкурс".

Соперники определились

Состоялась жеребьевка первого этапа соревнований претендентов на звание чемпиона мира по шахматам. В матчах встретятся: Жоэль Лотье (Франция) с проигравшим в матче А.Карпов — Я.Тимман, Борис Гельфанд (Беларусь) — Майкл Адамс (Англия), Гата Камский (США) — Пауль ван дер Стеррен (Голландия), Валерий Салов — Александр Халифман (оба Россия), Висванатхан Ананд (Индия) — Артур Юсупов (Россия) и Владимир Крамник (Россия) — Леонид Юдасин (Израиль). Соревнования состоятся в 1994 году и пройдут в голландском городе Вейк-ан-Зее.

Чемпионат юношей

В Дании состоялся чемпионат Европы среди юношей до 20 лет. В нем приняли участие белорусские шахматисты прошлогодний чемпион континента минчанин Алексей Александров, имевший наибольший рейтинг среди участников — 2530, а также дебютант 17-летний минчанин Юрий Шульман.

Турнир, проводившийся по швейцарской системе, принес успех украинскому спортсмену Алексею Онищуку. А.Александров на этот раз был вынужден довольствоваться бронзовой медалью, а Ю.Шульман занял место в середине турнирной таблицы.

Футбол

Можем, ребята, если хотим...

Валерий ДРОЗДОВ

Опасения, что на первом в истории Республики Беларусь матче Кубка обладателей кубков европейских стран может оказаться больше швейцарских фанатов, нежели наших болельщиков, были довольно близки к реальности. На стадион "Динамо" в этот вечер пришли немногие любители самой популярной в мире игры. Разгромный счет в Лугано, высокие цены на билеты — 1500 рублей, дождливая погода — все это вкупе взятое никак не могло служить стимулирующим фактором для болельщиков. Добавим сюда и то, что ни одна из зарубежных телекомпаний не выразила желания транслировать встречу в Минске. Оговоримся сразу — те, кто не пришел на стадион, наверняка пожалели об этом. Матч вопреки всем прогнозам все-таки получился.

И организация его была безупречной, что и отметил известный в прошлом французский арбитр, комиссар ФИФА Мишель Вотро. Безупречно провел встречу и судья чех Вацлав Крондл. Прекрасно работал пресс-центр под руководством Николая Петропавловского.

Ажиотажа перед встречей не наблюдалось. Правда, один весельчак высказал на предматчевой пресс-конференции смелую мысль о том, что "Неман" может выиграть со счетом 6:0. Главный тренер "Лугано" ответил, что если подобное случится, футболисты пойдут в Швейцарию пешком.

Игроки в подобный турпоход явно не собирались. "Лугано", обыграв за предыдущую неделю "Ивердон" и "Кривенс", стал лидером национального чемпионата. Естественно, что гости прибыли в Минск в самом что ни на есть прекрасном настроении.

Игра поначалу протекала спокойно. Даже очень. Игроки неторопливо перекидывали мяч друг другу в центре поля, не проявляя особого стремления прорваться к чужим воротам. Все это продолжалось минут двадцать, пока юркий швейцарец Субиат не вспомнил о том, что он все-таки является лучшим бомбардиром "Лугано". После восьми туров национального чемпионата Швейцарии на его счету ровно половина из десяти забитых командой голов. Субиат несложным финтом обыграл гродненского защитника, вышел один на один с вратарем Рыбаком, сумевшим мяч парировать, но дело, достойно начатое Субиатом, не менее "достойно" закончил Сысоев, направив мяч в собственные ворота.

Вырисовывалось явное продолжение швейцарского конфуза. Некоторые из моих разочарованных коллег покинули ложу прессы и спустились этажом ниже, в бар пресс-центра, где, уютно расположившись у стойки и потягивая из фирменных стаканчиков пиво "Холстен", а кто и более крепкие напитки, продолжали наблюдать за скучно разворачивающимися событиями по телевизору. Правда, минут через десять после начала второго тайма журналистская братия временно оставила бармена без работы и рванула на трибуну. Потому что выход на поле гродненчанина Мазурчика изменил ход игры самым кардинальным образом. "Неман" преобразился. Вначале успешно завершился прорыв лучшего бомбардира команды Солодовникова. А после игра пошла на загляденье. У "Немана", кажется, получается все! Снова и снова рвется к воротам неутомимый Мазурчик. Его "укладывают" в штрафной, и судья под рев пусть и немногочисленной торсиды указывает на одиннадцатиметровую отметку. Бесспорный пенальти. Пострадавший бьет сам и "лепит" прямо в штангу. Отчаянию нет предела. Но проходит совсем немного времени, и Юрий полностью себя реабилитирует. После прострела с правого фланга в отчаянном броске он головой направляет мяч в угол ворот. Красивейший гол. Оказывается, можем, ребята, если хотим.

На послематчевой пресс-конференции я поинтересовался у главного тренера швейцарцев величиной премиальных за выход в следующий тур. "Лугано" — клуб небогатый. Но каждый швейцарец получит как минимум три тысячи долларов. Некоторые больше. Это зависит от контракта.

В следующем туре "Лугано" встретится с грозным испанским "Реалом". Исход этих матчей сомнений не вызывает, но тем не менее швейцарский клуб получит довольно внушительную сумму. Большой футбол — это большие деньги. Надеюсь, что об этом помнят и футболисты минского "Динамо" перед встречей с "Вердером".

Праграма тэлеперадач

Пятніца, 3 верасня

Беларускае тэлебачанне
8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Пад купалам Сусвету.
8.25. "Роздум пра казку", "Гармапісты". Дак. фільмы.
9.00. Беларуская літаратура. 11-ы клас.
9.35. "Дзяжурная аптэка".
10.05. "Народныя карцінкі". Фільм-канцэрт.
10.40. Фільм — дзецям. "Поезд са станцыі дзяцінства".
12.50. Музычная праграма з удзелам артыстаў беларускай эстрады.
13.30. Навіны.
13.40. "Кукурыгу", "Пастухова торба". Фільмы-канцэрты.
14.30. "Чароўны край! Вачэй уцеха!" Дак. фільм.
14.50. "Не страляйце ў белых лебедзяў". Маст. фільм.
17.05. Дарожная азбука.
17.30. Навіны.
17.40. "Мікалай Грыцук... Мастак, не патрэбны народу..."
18.20. Дошка аб'яў.
18.30. Навіны Бі-бі-сі.
19.00. Абласныя навіны (Магілёў).
19.10. Палітычны калейдаскоп. Народны рух Беларусі.
19.40. Наш госць — загадчык "Цэнтра здароўя" ўрач-псіхатэрапеўт Д.У.Сайкоў. Прамая лінія.
20.40. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.35. Пад купалам Сусвету.
21.45. "Стоп-кадр". Крымінальная хроніка.
22.05. "Маанзунд". Маст. фільм. 1-я і 2-я серыі. У перапынку — НІКа.

Канал "Астанкіна"
5.00. Навіны.
5.20. Ранішняя гімнастыка.
5.30. Раніца.
7.45. Фірма гарантуе.
8.00. Навіны.
8.20. "Лялька-Руслан і яго сябар Санька". Маст. фільм.
9.30. "Работа ў нас такая..." Аб працаўніках нафтавай і газавай прамысловасці.
10.00. Клуб падарожнікаў (з сурдаперакладам).
10.50. Прэс-экспрэс.
11.00. Навіны (з сурдаперакладам).
11.20. Амерыка з М.Таратутам.
11.50. "Невядомы з хвастом". Лялечны спектакль.
13.00. "Дробязі жыцця". 13-я і 14-я серыі.
14.00. Навіны (з сурдаперакладам).
14.25. Брыдж.
14.50. Бізнес-клас.
15.10. Фільмы рэжысёра А.Згурыдзі. "Па слядах снежнага чалавека".
16.30. Вера аб гісторыі Святагорскага манастыра.
17.00. Навіны.
17.20. Расія і Каўказ.
17.40. Чалавек і закон.
18.10. Надвор'е.
18.15. Амерыка з М.Таратутам.
18.45. Поле цудаў.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.40. Чалавек тыдня.
20.55. Маст. фільм "Суіні" (Англія). 9-я серыя.
22.00. Палітбюро.
22.35. Музагляд.
23.00. Навіны.
23.35. Аўташоу.
23.50. Пляцоўка агляду ў Севастопалі. Частка 2-я.
0.50. Прэс-экспрэс.

Канал "Расія"
7.00. Весткі.
7.20. Біржа працы.
7.30. Час дзелавых людзей.
8.00. Бясшумныя лідэры.
8.25. Плошча мастацтваў.
8.50. "Запаведная Даўша". Дак. фільм.
9.10. Белая варона.
9.55. Мульці-пульці. "Хітры воўк".
10.05. Сам сабе рэжысёр.
10.35. "Іван Пранішнікаў". Частка 2-я.
11.05. "Санта-Барбара".
11.55. "І зноў яблыні цвітуць".
12.40. Сялянскае пытанне.
13.00. Весткі.
13.25. Т.Уільямс. "Рымская вясна місіс Стоўн".
14.30. Адкрыты чэмпіянат ЗША па тэнісу.
15.30. Там-там навіны.
15.45. Студыя "Рост".
16.15. Правінцыя.
16.45. Мульці-пульці. "Мікрафон".
16.55. Дысней па пятніцах. "Дарогу вызначае каханне". 1-я серыя.
17.45. Парламенцкая гадзіна.
18.45. Свята кожны дзень.
19.00. Весткі.
19.25. "Акіян". Маст. фільм. 1-я серыя.
20.55. "Вяроўка". Мультфільм для дарослых.
21.10. Рэк-тайм.
21.40. Рэпарцёр.
22.00. Весткі.
22.20. Аўтаімгненне.
22.25. Зоркі гавораць.
22.30. Спартыўная карусель.
22.35. Вячэрні салон.
0.05. "Ваўчыха". Маст. фільм (Польшча).

Паказвае Санкт-Пецярбург
15.10. "Міф". Маст. фільм.
17.30. Дамашні ўрок. Вундэркінды.
18.00. Вялікі фестываль.
18.15. У кампаніі Макса і Максіка.
18.30. Паэзія ў музыцы. М.Цвятаева.
19.20. Факт.
19.45. Спорт.
20.00. Сем сланоў.
20.35. 600 секунд.
20.45. Ваш стыль.
20.55. "Заўтра чакаецца..."
21.00. Камертон.
22.00. Рокс-галактыка.
22.45. Факт.
23.00. "Аднойчы, раней, чым я памру". Маст. фільм (ЗША).

Вам збіраюцца паказаць...

"Татачка і Мэм"

... Саракагадовы мужчына, які мае дарослую дачку, сустрэў і пяшчотна пакахаў жанчыну прыкладна свайго ўзросту.

Паміж імі ўзнікае ўзаемнае трапяткое пачуццё, якое не часта сустрэнеш і сярод семнаццацігадовых. Здавалася б, што ж у гэтым дрэннага і якія могуць быць праблемы? А праблемы ўзнікаюць адразу ж. Даведаўшыся пра рамантычнае каханне паміж сваімі "продкамі", юныя нашчадкі адчуваюць сябе ў нечым зняважанымі і нават пакрыўджанымі і пачынаюць жорстка, з падлеткавай агрэсіўнасцю помсціць ім...

"Прорва"

Сумесная вытворчасць кінематаграфістаў Расіі, Германіі і Францыі. Аўтары сцэнарыя — Надзея Кажушаная і Іван Дыхавічны, рэжысёр-пастаноўшчык — Іван Дыхавічны.

Сюжэт фільма будуецца вакол анекдота — гістарычна рэальнага, хаця, хутчэй за ўсё, выдуманага. Новы галоўнакамандуючы аб'явіў публічна, што будзе прымаць першамайскі парад на кані варанай масці. І цэлая чарада энкавэдэшнікаў прынялася за справу: аднекуль з далёкіх стэпаў прывезлі пародзістага жарабца па мянушцы Рабфак і пачалі рыхтаваць яго да парада. Рабфак пры ўсёй сваёй пародзістасці катэгарычна адмовіўся гарцаваць пад гукі ваеннага аркестра. Не дапамог нават славуты наезнік, якога спецыяльна дзеля гэтага выпадку вызвалілі з месц вельмі аддаленых. За дзень да свята змучаным "сябрам народа" давялося, пасвяціўшы ў свой план ад'ютанта галоўнакамандуючага, перафарбаваць белую выпрабаваную і дысцыплінаваную кабылу ранейшага галоўнакамандуючага, прырабіўшы ёй неабходныя бутафорскія рэгаліі. А пасля парада радасных энкавэдэшнікаў па адным выклікалі з банкета і ціха расстрэльвалі...

"Насуперак усяму"

Гэтую каляровую мастацкую кінастужку стварылі кінематаграфісты ЗША.

... Уладальнік клуба "Палас" Джэйк Вайз просіць свайго былога сябра Тэры Брогана, звольненага з бейсбольнай каманды, за ўзнагароду адшукаць яго каханую Джэсі, якая збегла ад яго.

Маці дзяўчыны, мільянерша місіс Уілер, жадаючы вырваць дачку з рук Джэйка, прапануе Тэры больш вялікую суму грошай і абяцае дапамагчы яму вярнуцца ў каманду, калі ён даставіць Джэсі ў родны дом. Тэры знаходзіць Джэсі. Пазнаёміўшыся, маладыя людзі пакахалі адзін аднаго...

Далейшыя перыпетыі сюжэта прымусяць гледачоў нямала пахваляваца за лёс закаханых герояў. Фільм вельмі відовішчны і несумненна прынясе задавальненне шматлікім аматарам амерыканскага кіно.

Комиссия по делам ветеранов и инвалидов и Секретариат Верховного Совета Республики Беларусь выражают соболезнование председателю комиссии М.Д.Жуковскому в связи с постигшим его горем — смертью сестры.

Надвор'е

Сёння днём па рэспубліцы месцамі пройдуць дажджы. Тэмпература паветра ў Віцебску — 14—16, Магілёве, Гродне, Гомелі, Мінску — 15—17, Брэсце — 16—18 градусаў цяпла.

У наступныя двое сутак на большай частцы тэрыторыі пройдуць дажджы. Тэмпература паветра ноччу — 4—9, днём — 11—16 градусаў цяпла.

Астранамічны каляндар — 3.09

Узыход і заход сонца: Мінск — 6.20, 19.57; Віцебск — 6.08, 19.50; Магілёў — 6.09, 19.47; Гомель — 6.11, 19.33; Гродна — 6.37, 20.10; Брэст — 6.39, 20.10.

Даўжыня дня ў Мінску — 13.37.

Поўня — 1 верасня.

Невераі́однасці свету

Якім будзе апошні дзень?

За мяжой ёсць нямала людзей, якія быццам бы часам размаўляюць з Божай Маці. Сярод іх Вераніка Лукен з ЗША, стогадовая пані Хмялякова з Польшчы і іншыя. У сваіх шматлікіх прароцтвах яны расказваюць аб тым, як неабходна рыхтавацца да канца свету. Калі будзе такое жаданне многіх нашых чытачоў, мы можам расказаць пра гэта больш падрабязна. Сёння ж мы вырашылі надрукаваць прыкметы наступлення апошняга дня, выкладзеныя візіянеркамі.

1. Ненатуральна цёплы дзень сярод зімы, магчымы пясчаныя буры.

2. Потым наступіць вельмі марозная ноч.

3. Страшэнныя ўдары грому пачнуцца за 0,5—1 гадзіну да катастрофы.

4. У 5.30 ці ў 7.30 гадзін раніцы на небе з'явіцца чорны крыж, які будзе бачны 3 гадзіны. Тры яркія промні святла будуць папярэджваць дзяцей Марыі, каб яны вярталіся дамоў. Гэтыя промні ўкажуць, дзе яны павінны схавацца і схаваць усё, што неабходна для таго, каб перажыць катастрофу.

5. Не будзе ніякага святла, акрамя святла свечак.

6. Уся адкрытая вада і несхаваныя прадукты будуць атручаны.

7. За вокнамі будзе шалець пылавая смерць.

8. За адну ноч загіне людзей больш, чым за дзве апошнія сусветныя вайны. Праз 72 гадзіны ўсё скончыцца.

Прадказанні даволі змрочныя. Тым не менш за мяжой іх мала хто ўспрымае ўсур'ёз. Мы лічым, што нашы чытачы таксама маюць права ведаць, аб чым гавораць замежныя прарокі.

(Па матэрыялах замежнага друку.)

НАРОДНАЯ ГАЗЕТА

Рэкламнае бюро — 29-34-05; факс — (0172) 27-33-96.

Аўтары надрукаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор даных, асабістых імён, геаграфічных назваў і іншай інфармацыі, а таксама за тое, калі ў матэрыялах змешчаны даныя, якія не падлягаюць адкрытай публікацыі.

Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы ў парадку абмеркавання, не падзяляючы пункту гледжання аўтара. Лісты чытачоў друкуюцца на мове арыгінала. Рукапісы не рэцэнзуюцца і не вяртаюцца.

Рэдакцыя "Народнай газеты" прымае заказы на змяшчэнне аб'яў, рэкламы.

Рэдакцыйныя тэлефоны: грамадская прыёмная — 29-60-86; прыёмная галоўнага рэдактара — 29-60-08; намеснікі галоўнага рэдактара — 29-69-04, 29-64-21, 27-22-16; юрыдычнае бюро — 29-69-68; карэктура — 29-62-12; стыльрэдактар — 29-64-04; мастак — 20-62-43; бухгалтэрыя — 29-60-21, 29-67-23; бізнес-бюро — 29-65-50; факс — 27-37-63.

Аглядальнікі па пытаннях дзейнасці: парламента рэспублікі, грамадска-палітычных арганізацый і рухаў — 29-66-04; урада рэспублікі — 29-68-12; мясцовых Саветаў — 29-61-56; дзяржаўных органаў — 29-64-78; аграрнай палітыкі — 29-60-42; экалогіі, ліквідацыі вынікаў чарнобыльскай трагедыі і НТП — 20-41-82; сацыяльнай пераарыентацыі эканомікі — 20-52-65; сацыяльнай пераарыентацыі сферы абслугоўвання — 29-69-68; сацыяльнага вывучэння грамадскай думкі і аналізу пошты — 29-68-03; культуры і нацыянальнага адраджэння — 29-61-56; маралі і права — 29-69-87, 29-61-76; сацыяльнай абароны асобы — 29-69-87; аператыўных падзей, фізкультуры і спорту — 20-83-97; палітычны каментатар — 29-65-01.

Тэлефоны карэспандэнцкіх пунктаў: у Брэсце — 5-73-19; у Віцебску — 5-12-12; у Гомелі — 55-81-05; у Гродне — 45-35-61; у Магілёве — 26-35-38; у Маскве — 365-16-44 у Берліне — (104930) 229-50-14.

Адрас рэдакцыі: 220010, Мінск, Дом урада.

Індэкс 63868

Выходзіць штодзённа, акрамя нядзелі і панядзелка. 250 разоў у год.

Падпісана ў друк у 19.10.
Газета аддрукавана ў друкарні выдавецтва "Беларускі Дом друку".
Спосаб друку — афсетны, фармат А-2
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Галоўны рэдактар Іосіф СЯРЭДЗІЧ